

Lleis

Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 28 de juny del 2016 ha aprovat la següent:

Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals

Exposició de motius

La Llei de tinença i de protecció d'animals, del 30 de juny de 1998, va establir les bases per al desplegament reglamentari en l'àmbit de la conservació de la fauna salvatge i la protecció dels animals domèstics.

Durant catorze anys va esdevenir un instrument útil per donar resposta a la necessitat, les inquietuds i els problemes inherents en aquest àmbit, i va permetre assolir de manera satisfactòria els objectius que el legislador s'havia fixat inicialment.

Nogensmenys, els canvis significatius en el camp de la protecció i el benestar animal van fer necessari revisar i adaptar aquell primer text a la nova situació. Així, es tramitava i s'aprovava la Llei 13/2012, de tinença i protecció dels animals, el 12 de juliol del 2012, i s'obtenia un text més modern i que tenia en compte les noves situacions plantejades al voltant de la tinença dels animals i especialment en la dels animals de companyia. Transcorreguts poc més de tres anys des de l'aprovació de la Llei 13/2012, s'ha evidenciat un increment en les inquietuds manifestades per la ciutadania al voltant de les temàtiques referents a la tinença i la protecció dels animals. El contingut actual de la Llei no permet a l'Administració donar una resposta diligent a algunes d'aquestes qüestions, alhora que les demandes provinents de la societat civil cap a l'Estat fan convenient revisar alguns dels preceptes de la norma actual.

El concepte de benestar animal presenta una dimensió social evident i la manera com els estats l'implementen constitueix un indicador real de mesura de la maduresa d'un país. La constatació de comportaments, pràctiques i actituds contràries a l'objectiu de preservació del benestar animal i la manca d'eines legals per fer-hi front han motivat el treball de modificació de la Llei 13/2012 per dotar el nou text de tots els elements necessaris per respondre de forma eficient i decidida en els casos en què els animals són víctimes d'actes que els causen patiment físic o psíquic i, alhora, prevenir qualsevol actuació que pugui ser considerada com a maltractament.

Així, el nou text, en el títol I, referent a les disposicions generals, millora la descripció de l'àmbit d'aplicació de la Llei amb referència a les espècies de fauna salvatge autòctona per tal de remarcar que les espècies caçables i de pesca estan sotmeses al que disposa aquesta norma quant a protecció, tinença, tracte, maneig, comerç i aprofitament. Pel que fa a les activitats de caça i pesca i la seva gestió, així com el transport de peces objecte de la caça o de la pesca, es regulen per les normes específiques en la matèria. S'incorpora també un seguit de noves definicions en relació amb els conceptes de patiment i maltractament així com una actualització dels drets i els deures de propietaris d'animals i de les seves relacions amb l'Administració general. A la vegada, la incorporació de nous apartats en l'articulat d'actuacions i activitats prohibides permetrà donar resposta a les exigències actuals en matèria de benestar animal.

El títol II ha mantingut pràcticament el mateix contingut, però ha eliminat la possibilitat d'experimentar amb animals excepte en determinats supòsits, per adaptar-se als preceptes vigents a la Unió Europea.

El títol III crea la gatera oficial, instal·lació pública encarregada d'acollir els gats que es troben en situació d'abandonament per tal de facilitar-ne l'adopció. Es disposa així d'un conjunt d'instal·lacions formades per la

gossers i la gatera oficials que permetran gestionar adequadament els casos en què un animal de companyia ha de ser donat en adopció o bé s'ha extraviat i ha de ser mantingut en residència fins que es recuperi.

Els canvis introduïts als títols IV i V, "Fauna salvatge" i "Inspecció i control", respectivament, estan motivats per la necessitat de concretar alguns aspectes relatius a la conservació i protecció dels hàbitats de les espècies protegides, millorar els procediments administratius que fan referència a la importació i l'exportació d'espècies de fauna salvatge, la regulació de les activitats que poden afectar espècies de la fauna salvatge en períodes crítics del seu cicle vital i dotar el ministeri responsable de la fauna de la competència per a la vigilància i el control de les activitats i instal·lacions relacionades amb la fauna salvatge.

El text inclou un nou títol VI relatiu a la taxa per l'emissió d'autoritzacions i certificats oficials relacionats amb el contingut de l'article 5 i de l'article 10 de la Llei que preveuen la necessitat per part de l'Administració d'autoritzar certs moviments d'animals o de productes derivats així com les instal·lacions considerades nuclis zoològics, mitjançant la formalització d'actes oficials.

Pel que fa al títol VII, "Infraccions i sancions", s'ha actualitzat d'acord amb les modificacions aportades al conjunt del text i s'ha efectuat la inclusió de supòsits d'infracció que no havien estat tipificats.

D'altra banda, amb l'objectiu de permetre una gestió àgil dels registres genealògics de raça, s'introdueix en el text una disposició final que modifica la Llei 14/2012, de salut animal i seguretat alimentària, que permet a entitats degudament acreditades la cessió, per part del Govern, de la gestió dels registres genealògics.

Aquesta modificació, i especialment la tipificació de les conductes sancionades administrativament així com les sancions previstes, han comportat així mateix la modificació, mitjançant la corresponent disposició final que, per l'afectació als drets fonamentals dels ciutadans ha d'adoptar el rang de disposició qualificada, dels articles 297, 298 i 502 del Codi penal amb la finalitat de castigar les actuacions més greus amb penes efectives i dissuasives i, per tant, proporcionals a la gravetat dels fets que s'hi descriuen. També s'hi ha incorporat sancions complementàries per prevenir en un futur qualsevol comissió ulterior dels fets així com el comís de l'objecte del delictes.

Títol I. Disposicions generals

Article 1. *Objecte*

1. Aquesta Llei té per objecte establir normes per a la protecció dels animals, la tinença, el tracte, el maneig, el comerç i l'aprofitament dels animals domèstics, i dels animals salvatges, tant si són de fauna autòctona com de fauna no autòctona, incloses les espècies caçables i de pesca, així com els seus productes o parts derivades, a excepció del transport de les peces obtingudes mitjançant les activitats de caça i pesca, regulades per les disposicions particulars d'acord amb l'article 1.2.

Als efectes d'aquesta Llei, s'inclouen dins la categoria d'animals de companyia els animals d'assistència i de teràpia.

2. L'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei no s'estén a les activitats de caça i pesca i la seva gestió, que es regulen per disposicions particulars.

Article 2. *Finalitat i principis*

1. La finalitat d'aquesta Llei és assolir el nivell màxim de protecció i benestar dels animals i afavorir una responsabilitat més elevada i una conducta més cívica de la ciutadania en la defensa i la preservació dels animals.

2. Els animals són éssers vius dotats de sensibilitat física i psíquica, i també de moviment voluntari. Han de rebre el tracte que, atenent-ne bàsicament les necessitats etològiques, en procuri el benestar.

3. Ningú no pot provocar patiments ni maltractaments als animals.

4. Els animals de companyia no poden ser objecte d'embargament en cap procediment judicial.

Article 3. Definicions

D'acord amb aquesta Llei, s'entén per:

- a) *Animals de companyia*: tots els animals domèstics que conviuen amb les persones i que habitualment no tenen congèneres de la mateixa espècie en estat salvatge. Compleixen la funció de ser útils a les persones en qualsevol aspecte que no sigui obtenir-ne productes, sinó qualsevol servei relacionat amb el lleure.
- b) *Animals de renda*: tots els animals domèstics que es produeixen, reproduïxen, engreixen i en general es crien per obtenir productes o per prestar serveis, ja sigui per a l'autoconsum o per a la comercialització.
- c) *Animals domèstics*: els animals de companyia i els animals de renda.
- d) *Fauna salvatge autòctona*: es defineixen com a espècies de la fauna autòctona el conjunt d'espècies, de subespècies, de poblacions i d'individus animals que són originaris d'Andorra o bé s'hi han introduït i actualment viuen i es reproduïxen de forma natural en estat salvatge, inclosos els que hi hibernen o hi són de pas.
- e) *Fauna no autòctona*: comprèn el conjunt d'espècies, de subespècies, de poblacions i d'individus animals originaris de fora de l'Estat andorrà que viuen en règim de llibertat o que es mantenen en captivitat en col·leccions zoològiques o en règim de domesticació a la llar com a mascotes, ja siguin exemplars individuals o en lots. Se n'exclouen els animals de companyia i els animals de renda definits en aquest article.
- f) *Animal salvatge en captivitat*: exemplar de la fauna salvatge autòctona o no autòctona que de manera individual depèn dels humans, hi conviu i ha assumit el costum del captiveri, independentment que es trobi en règim de domesticació a la llar o en instal·lacions específiques.
- g) *Animal ensalvatgit*: animal de companyia que perd les condicions que el fan apte per a la convivència amb les persones.
- h) *Animal abandonat*: animal de companyia que no va acompanyat de cap persona ni duu cap identificació del seu origen o de la persona que n'és propietària, una vegada transcorregut el termini establert a la normativa vigent per ser recuperat.
- i) *Animal salvatge urbà*: animal salvatge que viu compartint territori geogràfic amb les persones, referit al nucli urbà de ciutats i pobles, i que pertany a les espècies que s'han de determinar per via reglamentària.
- j) *Nucli zoològic*: agrupacions zoològiques per exhibir animals, les instal·lacions per mantenir animals, els establiments de venda i cria d'animals, els centres de recollida d'animals, el domicili dels particulars on es fan vendes o altres transaccions amb animals i els de característiques similars que es determinin per via reglamentària.
- k) *Gos d'assistència*: gos que ha estat ensinistrat, en un centre especialitzat i legalment establert, per donar servei i assistència a persones amb alguna discapacitat visual, auditiva o física, o que pateixen trastorns de l'espectre autista, diabetis, epilèpsia o altres malalties en què el suport d'un gos ensinistrat ha assolit resultats positius de forma demostrable.
- l) *Gos de teràpia*: gos que ha estat ensinistrat, en un centre especialitzat i legalment establert, per intervenir en sessions d'interacció assistida amb animals, amb persones a qui aporta un benefici en el procés terapèutic o educatiu.
- m) *Associació de protecció i defensa dels animals*: entitat sense afany de lucre legalment constituïda que té entre els seus objectius o finalitats emparar i protegir els animals.
- n) *Patiment físic*: estat en el qual hi ha dolor, entès com l'experiència sensorial aversiva que produeix accions motores protectores i que donen com a resultat l'aprenentatge per evitar-lo, cosa que pot modificar trets de conducta específics de l'espècie, com ara la conducta social, o bé estat en el qual s'evidencien lesions físiques, com ara talls, cremades, hematomes, fractures o altres ferides, la consideració de les quals pot provocar una pèrdua de l'estat de salut, de la integritat física o, fins i tot, la mort.
- o) *Patiment psíquic*: estat en el qual es produeixen signes d'ansietat i temor, com són vocalitzacions d'angoixa, lluita, intents de fuga, agressions defensives o redirigides, respostes de paràlisi o immobilització, salivació, panteix, micció, defecació, buidament dels sacs anals, dilatació de pupil·les, taquicàrdia o contraccions reflexes de la musculatura esquelètica que originen tremolor i altres espasmes musculars.
- p) *Maltractament*: acció mitjançant la qual, de forma voluntària o inclús per negligència, es provoca un patiment físic o psíquic a un animal.
- q) *Tinença d'animals*: la possessió, de forma temporal o permanent, d'animals de qualsevol tipus amb ànim de lucre o sense.

Article 4

Obligacions dels propietaris i dels posseïdors

1. Qualsevol persona que sigui propietària o posseïdora d'un animal té l'obligació de proporcionar-li l'alimentació i les cures adequades, tant en el tractament preventiu de malalties com en el guariment, d'aplicar les mesures sanitàries i de transport establertes reglamentàriament i de facilitar-li un allotjament d'acord amb les exigències de la seva espècie.
2. Qualsevol persona que sigui propietària o posseïdora d'un animal és responsable dels danys, els perjudicis i les molèsties que l'animal pugui ocasionar a les persones i als béns públics o privats.
3. Els propietaris d'animals inclosos a la llista d'espècies que, a aquest efecte, s'estableixi reglamentàriament, han de contractar i mantenir en vigor una pòlissa d'assegurances amb una companyia legalment establerta al Principat que cobreixi la responsabilitat civil pels danys i els perjudicis que l'animal pugui ocasionar a tercers.
4. Qualsevol persona que sigui propietària o posseïdora d'un animal té l'obligació d'adoptar les mesures necessàries perquè l'animal no embruti les vies i els espais públics i les propietats de titularitat privada i de retirar-ne immediatament les matèries fecals.
5. Qualsevol persona que sigui posseïdora d'un animal té l'obligació de declarar-ne les cadellades o les cries al registre corresponent.

Article 5. *Transport, importació i exportació*

1. El transport, la importació i l'exportació d'animals domèstics vius i pel que fa a les espècies de fauna salvatge autòctona i no autòctona, dels animals vius o morts i dels productes o parts derivats, a excepció del transport de les peces obtingudes mitjançant les activitats de caça i pesca, regulades per les disposicions particulars d'acord amb l'article 1.2, queden subjectes al que s'estableix en els punts següents.
2. Tota importació requereix l'autorització d'entrada per mitjà del departament del Govern que tingui les competències assignades. L'autorització d'entrada es lliura després de presentar la documentació corresponent, que s'estableix reglamentàriament i un cop efectuat el pagament de l'import corresponent.
3. Tota exportació requereix l'autorització de sortida per mitjà del departament del Govern que tingui les competències assignades. L'autorització de sortida es lliura després de presentar la documentació corresponent, que s'estableix reglamentàriament i un cop efectuat el pagament de l'import corresponent.
4. Durant el transport dins del territori andorrà, els animals han de disposar d'un espai adaptat a les condicions de l'espècie. Els mitjans de transport o els embalatges han de ser concebuts per protegir els animals de la intempèrie i de les diferències climàtiques fortes. En la càrrega i la descàrrega dels animals s'ha d'utilitzar un equip adequat per evitar-los danys o patiments.

Article 6. *Actuacions prohibides*

Estan prohibides les actuacions següents:

1. Maltractar o agredir físicament els animals, utilitzar estris o elements de càstig o sotmetre'ls a qualsevol altra pràctica que els provoqui patiments físics o psíquics.
2. Abandonar un animal.
3. Mantenir-los en instal·lacions indegudes des del punt de vista higiènic i sanitari, de benestar i de seguretat de l'animal.
4. Mantenir-los en vehicles, caixes de transport o remolcs com a allotjament habitual.
5. Mantenir-los sense menjar i/o beure sense disposar d'una prescripció facultativa que indiqui les condicions del tractament.
6. Mantenir-los durant la major part del dia en jardins, terrasses, patis o balcons sense que disposin d'un indret accessible on protegir-se de la intempèrie i de les diferències climàtiques fortes, i sense disponibilitat d'aigua i menjar, d'acord amb les seves necessitats.

7. Les intervencions quirúrgiques destinades a modificar l'aparença d'un animal de companyia o amb altres finalitats no curatives i, en particular, l'amputació de la cua, l'amputació de les orelles, la secció de les cordes vocals, l'ablació de les ungles i de les dents i qualsevol intervenció de caire estètic sense prescripció facultativa.
8. Donar-los com a premi o en compensació d'altres adquisicions.
9. Vendre'ls o cedir-los en adopció a menors d'edat no emancipats sense l'autorització del pare, la mare o el tutor i a persones incapacitades sense l'autorització del seu representant legal.
10. La venda ambulant d'animals fora de les fires i els mercats legalitzats.
11. Obligar-los a treballar o a produir en cas de malaltia o desnutrició o en desacord amb les característiques dels animals, o sobreexplotar-los fins a posar-ne en perill la salut.
12. Subministrar-los o aplicar-los substàncies no permeses amb la finalitat d'augmentar-ne el rendiment, la producció o canviar-ne l'aparença física.
13. Alienar a títol oneros o gratuït animals amb una destinació diferent del sacrifici sense la diligència oportuna en la seva documentació sanitària si pateixen malalties parasitàries o infectocontagioses en període d'incubació.
14. Exhibir-los de forma ambulant com a reclam.
15. Mantenir-los lligats durant la major part del dia o limitar-los de forma duradora el moviment necessari per a ells, d'acord amb el que estableix el reglament corresponent.
16. Mantenir-los en locals públics o privats en condicions de qualitat ambiental, lluminositat, soroll, fum i similars que els puguin afectar tant físicament com psicològicament.
17. Matar-los per joc o perversitat o torturar-los.
18. L'accés dels animals a les propietats públiques o privades que en prohibeixen l'accés mitjançant la senyalització corresponent.
19. L'accés d'animals a tota mena de cultius agrícoles, exceptuant els animals de renda definits reglamentàriament.

Article 7. *Activitats prohibides*

1. Es prohibeix l'ús d'animals en espectacles i altres activitats si els poden ocasionar patiment.
2. Es prohibeix el tir al gall, el tir al colom, la lluita de galls i la de gossos, les curses de braus i altres pràctiques similars.
3. Es prohibeixen els sacrificis d'animals en espais públics.

Article 8. *Estada d'animals en espais públics, en establiments de concurrència pública i en transports d'ús públic*

Els gestors d'edificis o espais públics i els propietaris d'establiments de concurrència pública com hotels, pensions, restaurants, residències, bars, cafeteries, caves, magatzems, botigues, així com el transport públic, taxis i similars, hi poden prohibir l'accés i la permanència d'animals, excepte si es tracta d'animals que procurin una assistència a persones discapacitades o bé assistència personal acreditada o assistència terapèutica o als serveis públics. Aquesta excepció s'aplica a animals que es trobin en actiu i acompanyats per l'usuari, així com a animals en procés d'ensinistrament acompanyats per l'instructor. Tant l'usuari com l'instructor han de poder justificar mitjançant la documentació oportuna l'ús de l'animal en el procés d'assistència.

L'accés d'animals a tota mena de locals destinats a qualsevol activitat alimentària es regula mitjançant les normes vigents en matèria de seguretat alimentària.

Es prohibeix la circulació i la permanència d'animals a les piscines públiques, exceptuant els gossos d'assistència o de teràpia definits en l'article 3.

Article 9. *Sacrifici dels animals i controls especials*

1. Si un animal s'ha de sacrificar, s'han d'utilitzar els mètodes que impliquin el patiment mínim.
2. El sacrifici s'ha de fer sota el control d'un veterinarí legalment establert.
3. Correspon al Govern establir reglamentàriament les normes de sacrifici.
4. Sense perjudici del que disposen els apartats 1 i 2, quan es tracti d'animals de renda criats a casa, per a l'autoconsum, es poden sacrificar pels sistemes tradicionals.
5. En casos especials en què s'hagi de controlar la població d'una espècie o bé un individu d'aquesta espècie que hagi esdevingut perjudicial per a altres poblacions animals, l'agricultura, la ramaderia, l'ecosistema, així com per raons de sanitat animal o de salut i de seguretat pública, el Govern estableix reglamentàriament les condicions quant a zones, períodes, mètodes i persones autoritzades per fer-ne el control i eventualment el sacrifici.
6. Es prohibeix sacrificar animals de companyia a les instal·lacions per al manteniment d'animals de companyia, i als nuclis zoològics en general, excepte per motius humanitaris, sanitaris o comportamentals, amb el diagnòstic previ d'un veterinarí, assistit d'un equip professional legalment establert.

Article 10. *Nuclis zoològics*

1. Amb la finalitat d'assegurar el manteniment de les condicions d'habitabilitat, higièniques i sanitàries i de protecció adequades a les diferents espècies, els centres i els establiments que alberguin, comerciïn, tractin o on es reproduïxin animals, tant domèstics com salvatges, s'han de registrar com a nuclis zoològics.
2. Queden exclosos, pel que fa a l'apartat anterior, els animals de renda, tal com es defineixen a l'article 3.b), i que queden previstos al capítol segon del títol III.
3. A l'efecte d'aplicar els apartats anteriors, es crea el Registre de Nuclis Zoològics, que depèn dels ministeris responsables de l'agricultura i de la fauna. En aquest Registre s'han d'inscriure els centres i els establiments d'animals següents, la ubicació dels quals ha de ser degudament autoritzada pel comú corresponent:
 - a) Nuclis que alberguin animals domèstics.
 - b) Nuclis que alberguin animals salvatges de fauna autòctona.
 - c) Nuclis que alberguin animals salvatges de fauna no autòctona.
4. Per reglament, el Govern ha de classificar i establir les condicions d'atorgament de l'autorització de nucli zoològic, segons els punts 1 i 2, les obligacions de funcionament, així com el tipus d'instal·lacions i les condicions que han de complir.
5. Cada nucli zoològic ha de portar un registre amb les dades de cadascun dels animals que hi entren i en surten; es crea, doncs, el llibre de registre, que ha d'estar a disposició de les autoritats competents sempre que ho requereixin. La dades contingudes al llibre de registre vindran determinades reglamentàriament.

Article 11. *Comís i aïllament*

1. Els ministeris responsables de l'agricultura i de la fauna i les persones legalment autoritzades poden comissar els animals si hi ha indicis manifestos de maltractaments o tortures, si presenten símptomes d'agressió física o desnutrició o si es troben en instal·lacions inadequades.
2. Els ministeris responsables de l'agricultura i de la fauna poden ordenar l'aïllament o el comís dels animals si s'ha diagnosticat una malaltia transmissible a les persones o a altres animals, ja sigui per sotmetre'ls a un tractament curatiu adequat o bé per sacrificar-los si és necessari. Excepte que ho prevegin normes particulars, el sacrifici d'aquests animals no comporta cap indemnització ni pagament al propietari.
3. Els animals que hagin causat lesions a persones o a altres animals, així com els que siguin sospitosos de patir la ràbia, han de ser sotmesos a control veterinarí durant catorze dies. El període d'observació té lloc a la gossera oficial o, en el cas d'exemplars de la fauna salvatge, a les instal·lacions que indiqui el ministeri responsable de la fauna. L'observació d'un animal agressor pot fer-se també al domicili del propietari sota la seva responsabilitat i amb un informe previ dels serveis veterinaris.

4. Les despeses ocasionades per la retenció, el control i el transport dels animals mencionats són a càrrec dels propietaris.

Article 12. *Associacions de protecció i defensa dels animals*

1. Són associacions de protecció i defensa dels animals les associacions sense finalitat de lucre, legalment constituïdes i que tinguin com a finalitat principal la defensa i la protecció dels animals.

2. Les associacions que compleixin els requisits legals vigents han de ser inscrites en un registre creat a aquest efecte. El Govern pot atorgar-los el títol d'entitats col·laboradores i pot convenir-hi la realització d'activitats encaminades a la protecció i la defensa dels animals.

3. Aquestes associacions poden instar que es duguin a terme inspeccions en els casos concrets en què hi hagi indicis d'irregularitats. Les associacions tenen la consideració d'interessades en els procediments sancionadors establerts per aquesta Llei en els casos en què hagin formulat la denúncia corresponent o hagin formalitzat la compareixença en l'expedient sancionador, sens perjudici de la privacitat de les dades de caràcter personal.

4. El Govern pot establir ajuts per a les associacions que han obtingut el títol d'entitats col·laboradores, destinats a les activitats que duguin a terme amb relació a la protecció i la defensa dels animals, especialment per a l'execució de programes d'adopció d'animals de companyia en famílies qualificades, en la promoció de campanyes i programes d'esterilització d'animals de companyia, i també la promoció de campanyes de sensibilització de la ciutadania.

Títol II. Sanitat

Article 13. *Control sanitari*

1. El Govern ha de vetllar especialment pel control de les malalties infectocontagioses i parasitàries en tot tipus d'animals que puguin comportar un perjudici per a les persones i per a les poblacions animals, i està facultat per adoptar les mesures necessàries per preservar la salut pública i la salut animal.

2. El control sanitari de tota mena d'animals correspon als serveis veterinaris oficials.

Article 14. *Epizooties i zoonosis*

1. El Govern, mitjançant un reglament, ha d'establir la llista de les malalties de declaració obligatòria específiques dels animals que siguin molt difusibles o difícils de combatre (epizooties) i les malalties dels animals que constitueixen perill per a la població humana (zoonosis).

2. El ministeri responsable de l'agricultura i el ministeri responsable de la sanitat han de proposar al Govern l'actualització periòdica de la qualificació d'aquestes malalties i establir-ne les revisions i les inspeccions que cal fer com a mesura preventiva.

3. S'han d'establir reglamentàriament les mesures pertinents per combatre i controlar tant les epizooties com les zoonosis.

4. El ministeri encarregat de la sanitat ha de comunicar al ministeri encarregat de l'agricultura qualsevol cas de zoonosi detectat en persones perquè s'instaurin al més aviat possible les mesures de prevenció i de control.

5. El ministeri encarregat de l'agricultura ha de comunicar al ministeri encarregat de la sanitat qualsevol cas de zoonosi detectat en animals perquè s'instaurin tan aviat com sigui possible les mesures de prevenció i de control.

Article 15. *Comunicació de malalties*

1. Els veterinaris legalment establerts han de comunicar tan ràpidament com sigui possible al Departament d'Agricultura l'existència de qualsevol de les malalties de declaració obligatòria i atènyer-se en tot moment al que ordeni l'autoritat pertinent.

2. Els propietaris d'animals, i qualsevol ciutadà, si sospiten que un animal està infectat per les zoonosis o epizooties que hagin estat determinades de declaració obligatòria, tenen l'obligació de fer-ho saber als serveis veterinaris oficials.

Article 16. *Experimentació*

Els aspectes relacionats amb la tinença i la protecció dels animals utilitzats en procediments d'experimentació són regulats per la legislació específica en la matèria. Aquesta legislació ha de complir, com a mínim, els principis de benestar animal previstos en aquesta Llei. Es prohibeix qualsevol procediment d'experimentació animal en altres camps que no siguin la investigació mèdica i les proves de seguretat dels fàrmacs.

Article 17. *Exposicions, concursos i qualsevol altra manifestació amb presència d'animals*

1. Tota exposició, concurs i qualsevol altra manifestació amb presència d'animals necessita les autoritzacions del Comú concernit per a l'acte organitzat, com la del ministeri o els ministeris concernits. Les fires tradicionals de caràcter parroquial se segueixen organitzant segons el costum, amb una comunicació prèvia al ministeri o als ministeris concernits perquè posin a disposició dels comuns els serveis necessaris per al compliment d'aquesta Llei.

2. La persona o entitat organitzadora d'una exposició, concurs o qualsevol altra manifestació amb presència d'animals ha de disposar dels mitjans i recursos suficients per al compliment d'aquesta Llei així com de les condicions específiques que s'estableixen en les autoritzacions oficials.

3. En tota exposició, concurs i qualsevol altra manifestació amb presència d'animals, el propietari o la persona responsable dels animals ha d'assegurar-ne el benestar i la seguretat.

Títol III. Condicions de tinença

Capítol primer. Condicions de tinença dels animals de companyia i dels animals salvatges en captivitat

Article 18. *Identificació i registre dels animals de companyia i dels animals salvatges en captivitat*

1. Tot animal de companyia o animal salvatge en captivitat que es comercialitzi, se cedeixi o es doni en adopció s'ha de lliurar identificat.

2. La identificació s'efectua pels sistemes i amb les característiques de l'animal que s'estableixin reglamentàriament i l'ha de fer un veterinari legalment establert.

3. Tot animal de companyia o animal salvatge en captivitat s'ha d'identificar segons els terminis que es fixen reglamentàriament.

4. Qualsevol veterinari ha de comunicar al propietari d'un animal no identificat l'obligació d'identificar-lo. En cas de refús, el veterinari ha de notificar el fet al registre corresponent.

5. Els propietaris o els posseïdors d'animals de companyia estan obligats a registrar els seus animals al registre corresponent en els terminis que es fixen reglamentàriament.

6. Es crea el Registre d'Animals de Companyia sota la tutela del Departament d'Agricultura. El seu funcionament es desenvolupa reglamentàriament.

7. Es crea el Registre d'Animals Salvatges en Captivitat sota la tutela del ministeri responsable de la fauna. El seu funcionament es desenvolupa reglamentàriament.

8. L'adquisició, el reconeixement, la suspensió i pèrdua de la condició de gos d'assistència, l'acreditació i la identificació s'estableixen reglamentàriament.

Article 19. *Estada d'animals en establiments públics, en transports d'ús públic i la seva circulació per espais públics*

1. L'accés i la permanència d'animals en establiments i transports d'ús públic definits a l'article 8, sense perjudici del que disposa aquest article, i la seva circulació per espais públics comporten el compliment dels requisits següents: portar collar i anar subjectes amb una corretja o cadena o disposar d'un mitjà de contenció específic per a l'espècie considerada.

2. Han de portar morrió els gossos la perillositat dels quals sigui raonablement previsible ateses la seva natura i les seves característiques determinades a l'article 20, i no podran ser conduïts per menors de 18 anys.

Article 20. *Gos perillós o potencialment perillós*

1. D'acord amb aquesta Llei, un gos es considera perillós quan, sense cap tipus de provocació ni malícia, mossega o ataca una persona que es comporta pacíficament i d'acord amb la llei, o bé un altre animal el posseïdor del qual respecta la llei, i els causa una lesió que comporti una intervenció mèdica o veterinària. També es considera perillós quan, a l'exterior de l'habitatge o del vehicle del seu posseïdor, o bé a l'exterior d'una propietat privada degudament tancada, mossega o ataca una persona o un altre animal, o bé manifesta d'una forma evident agressivitat vers una persona que es comporta pacíficament i segons la llei.

2. Un gos es considerat potencialment perillós quan ha estat ensinistrat per l'atac i la defensa o que pertany a alguna de les races reconegudes o llur encreuament.

3. El procediment per determinar si un gos és perillós o potencialment perillós i l'aplicació de les mesures de control dels gossos perillosos es fixen reglamentàriament, així com les races reconegudes.

4. Sense perjudici del que disposen els apartats 1 i 2, el Govern estableix una reglamentació específica pel que fa als gossos d'atac i els gossos de guarda o defensa.

Article 21. *Condicions sanitàries obligatòries*

Els propietaris o els posseïdors d'animals de companyia o d'animals salvatges en captivitat estan obligats a complir les mesures sanitàries que estableixi el Govern.

Article 22. *Concursos i exposicions*

1. Els locals destinats a concursos o exposicions han de disposar d'un local d'infermeria amb el material suficient per al veterinari i en el qual es puguin atendre els animals que necessitin assistència.

2. És obligatori, per a tots els animals que participin en concursos o exposicions, presentar la documentació que es deriva del desenvolupament d'aquesta Llei.

Article 23. *Venda i exhibició pública*

1. Els establiments dedicats a la venda d'animals, així com els particulars que efectuïn venda directa d'animals, han de complir, sense perjudici de les altres disposicions que els són aplicables, les normes següents:

- Han de ser declarats nuclis zoològics als ministeris corresponents.
- Han de dur un registre, a disposició dels organismes esmentats, en el qual constin les dades a les quals fa referència l'article 10.5.
- Els animals s'han de vendre desparasitats, lliures de tota malaltia i identificats.

2. L'existència d'un servei veterinari dependent de l'establiment que atorga certificats de salut per a la venda dels animals no eximeix el venedor de responsabilitat davant malalties en fase d'incubació no detectades en el moment de la venda.

3. La venda en establiments comercials, la tinença i l'exhibició pública d'animals que provenen d'instal·lacions de cria en captivitat, amb finalitats comercials i degudament legalitzades, requereix, per cada animal, la possessió del certificat acreditatiu de l'origen, a més de la documentació que es pot estipular per via reglamentària.

Article 24. *Abandonament*

1. A fi d'evitar situacions degradants i per raons de salut i de seguretat pública, està prohibit abandonar els animals.
2. Es considera que un animal està abandonat quan no està identificat d'acord amb el que estableix l'article 18 d'aquesta Llei ni va acompanyat de cap persona. En aquest cas l'Administració s'ha de fer càrrec de l'animal i l'ha de retenir fins que sigui recuperat, cedit o sacrificat, tal com estableix l'article 9.6.
3. El termini per recuperar un animal sense identificació és de vuit dies naturals.
4. Si l'animal porta identificació, se n'ha d'avisar el propietari, que té un termini de deu dies per recuperar-lo, després d'abonar les despeses que ha originat el seu manteniment. Un cop transcorregut aquest temps, si el propietari no l'ha recuperat, l'animal es considera abandonat. En el cas de no ser localitzat el propietari en el termini de quinze dies naturals, el Govern publica l'avis corresponent al BOPA i un cop transcorregut el termini de quinze dies naturals des de l'endemà de la data de publicació, l'animal se sacrifica segons el que estableix l'article 9.6 o es dona en adopció.
5. En el cas dels animals de la fauna salvatge en captivitat, el ministeri responsable de la fauna en decideix el destí en funció de les característiques individuals i d'espècie.
6. Els gossos que circulin lliurement fora dels nuclis habitats no es consideren animals abandonats i per a aquests casos s'aplica l'article 9.5.

Article 25. *Servei de recollida, gossera oficial i gatera oficial*

1. Correspon a l'Administració recollir els animals abandonats que circulin per les vies i els espais públics i transportar-los a la gossera o gatera oficials o, quan es tracti d'exemplars de la fauna salvatge, a les instal·lacions que designi el ministeri responsable de la fauna.
2. D'acord amb l'apartat anterior, correspon al Govern disposar de dependències d'acolliment temporal degudament condicionades segons el que estableix aquesta Llei.
3. El sacrifici, l'esterilització, la desparasitació i la vacunació d'aquests animals s'han de fer sota el control d'un veterinari oficial.
4. Els propietaris d'animals de companyia poden lliurar-los a la gossera o gatera oficials perquè siguin donats a terceres persones o sacrificats en les condicions establertes a l'article 9.6. Les despeses ocasionades pels animals mencionats són a càrrec del propietari.
5. El Govern pot cedir la gestió de la gossera oficial i de la gatera oficial, de forma conjunta o separada, d'acord amb la normativa vigent.
6. El funcionament de la recollida d'animals i la gestió de la gossera i la gatera es desenvolupen reglamentàriament.

Article 26. *Residències i refugis per al manteniment temporal d'animals*

1. Les residències d'animals de companyia, les escoles d'ensinistrament i les altres instal·lacions que alberguin animals domèstics de companyia s'han d'inscriure al Registre de Nuclis Zoològics corresponent com a requisit imprescindible per funcionar.
2. Les residències d'animals de companyia i les altres instal·lacions d'aquesta mena han de disposar del servei d'un veterinari legalment establert, encarregat de vigilar l'estat físic i sanitari dels animals residents. L'ingrés d'un animal en aquests centres únicament es pot fer després de verificar els documents d'identificació i els documents de vacunació corresponents.
3. Si un animal es posa malalt, el centre ho ha de comunicar immediatament al propietari o al responsable, el qual pot donar l'autorització per a un tractament veterinari o pot recollir l'animal.

4. Els titulars de residències d'animals o instal·lacions similars han de prendre les mesures necessàries per evitar contagis entre els animals residents i els del seu entorn, i comunicar als serveis veterinaris de l'Administració les malalties que siguin de declaració obligatòria.

Capítol segon. Condicions de tinença dels animals de renda

Article 27. *Maneig*

1. Les disposicions del títol I i del títol II d'aquesta Llei que fan referència a les condicions higièniques i sanitàries i de tracte s'apliquen al maneig d'animals de renda. Pel que fa a la sanitat, els animals de renda queden sotmesos a les disposicions i els reglaments vigents i als que es puguin aprovar en el futur.
2. Per poder acollir i allotjar animals, les corts, els estables i els altres allotjaments han de:
 - a) tenir una zona protegida del medi exterior;
 - b) estar ben ventilats;
 - c) reunir les condicions higièniques establertes reglamentàriament;
 - d) tenir les dimensions mínimes per animal, tant en superfície com en alçada, que es determinin reglamentàriament i que en tot cas permetin una permanència còmoda de l'animal;
 - e) disposar de tanques o altres mitjans que, sense ocasionar danys o molèsties físiques, evitin les fugues;
 - f) disposar de sistemes de proveïment d'aigua potable i de subministrament d'aigua a pressió i en quantitat suficient per a la neteja i l'evacuació de líquids residuals per a les espècies que ho requereixin.

Article 28. *Padral*

1. El Padral és el registre d'animals de renda que es crien a les explotacions que es troben dins el territori del Principat d'Andorra. S'adscriu al Departament d'Agricultura, sense perjudici del Padral dels comuns respectius.
2. Tot animal de renda s'ha de registrar al Padral del Departament d'Agricultura, sense perjudici del Padral dels comuns respectius.
3. El ministeri responsable de l'agricultura estableix reglamentàriament les normes que regeixen el Padral.

Títol IV. Fauna salvatge

Article 29. *Fauna autòctona*

1. Es prohibeix molestar intencionalment la fauna salvatge, especialment durant el període de reproducció, de dependència i d'hibernació.
2. Es prohibeix capturar, prendre, transportar, vendre i comprar nius, ous i cries d'espècies de la fauna autòctona.
3. Es prohibeix capturar exemplars de la fauna autòctona amb finalitat comercial, per a exhibició pública i amb finalitat de cria en captivitat, exceptuant els casos previstos en l'article 30.6.
4. Amb la finalitat de minimitzar les molèsties a la fauna salvatge, especialment durant el període de reproducció, de dependència i d'hibernació, s'estableix que les activitats audiovisuals, científiques, esportives i de lleure que puguin afectar la fauna salvatge autòctona requereixen l'autorització del ministeri responsable de la fauna. S'estableix per reglament les condicions en què s'autoritzen aquestes activitats basant-se en el grau d'amenaça de les espècies afectades especificat segons l'article 30.1 d'aquesta Llei i en la classificació de la sensibilitat de les zones en què es troben aquestes espècies. El ministeri responsable de la fauna classifica les zones en poc sensibles, sensibles i molt sensibles i les publica al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Article 30. *Espècies protegides*

1. La qualificació d'espècie protegida s'aplica a tota espècie animal de la fauna autòctona que requereixi una protecció especial. Les espècies protegides s'especificuen reglamentàriament i se n'estableix el grau

d'amenaça segons la classificació següent: espècie extingida, espècie en perill d'extinció, espècie amenaçada i espècie protegida.

2. La captura, la compra i la venda d'animals morts o vius pertanyents a espècies protegides, de parts o de productes obtinguts a partir d'aquestes espècies, estan prohibides.

3. El ministeri responsable de la fauna pot autoritzar, amb finalitats culturals i de difusió de les campanyes de protecció i conservació de la fauna, l'exhibició d'exemplars vius o morts pertanyents a espècies protegides, de parts o de productes obtinguts a partir d'exemplars d'aquestes espècies.

4. El ministeri responsable de la fauna pot comissar els exemplars vius o morts pertanyents a espècies protegides que estan en possessió de particulars o que són exposats per a la venda o l'exhibició pública que infringeixin aquesta Llei.

5. Es prohibeix la destrucció dels hàbitats de reproducció de les espècies protegides que presentin un grau d'amenaça igual o superior al definit com a "espècie amenaçada" segons la reglamentació corresponent.

6. En condicions estrictament controlades, el ministeri responsable de la fauna pot autoritzar la captura en viu amb finalitats científiques no experimentals, culturals, de reproducció en captivitat, de repoblació o de reintroducció en altres zones, d'exemplars adults d'algunes de les espècies protegides vinculades a projectes de conservació. En casos excepcionals i amb els mateixos fins, es pot autoritzar també la recollida d'ous i de cries.

7. En cas d'animals morts o d'animals ferits que s'han de sacrificar perquè no s'aconsegueix que es recuperin, el ministeri responsable de la fauna en pot autoritzar la taxidèrmia i la permanència posterior en centres de caràcter científic, cultural i educatiu.

8. Només es permet la taxidèrmia als particulars si es demostra l'origen legal de l'animal i es disposa de l'autorització prèvia del ministeri responsable de la fauna. En cap cas no s'autoritza la comercialització dels animals naturalitzats.

9. Correspon al ministeri responsable de la fauna realitzar el seguiment dels danys produïts en béns privats i en territori andorrà, per espècies protegides que presentin un grau d'amenaça igual o superior al definit com a "espècie en perill d'extinció" segons la reglamentació que especifica les espècies protegides i estableix els graus d'amenaça segons l'article 30.1. El ministeri responsable de la fauna regula mitjançant reglament els procediments de compensació de danys i perjudicis causats a l'agricultura i la ramaderia per les espècies animals protegides especificades abans.

Article 31. *Fauna no autòctona*

1. La protecció de la fauna no autòctona es regeix pel que estableixen aquesta Llei i els tractats i els convenis internacionals signats per l'Estat andorrà.

2. La cria en captivitat de fauna no autòctona destinada a la comercialització està prohibida.

Títol V. Inspecció i control

Article 32. *Competències*

1. És competència del ministeri responsable de l'agricultura vetllar pel compliment de la normativa vigent pel que fa als animals domèstics de companyia i de renda, tal com es defineixen en aquesta Llei.

2. És competència del ministeri responsable de la fauna vetllar pel compliment de la normativa vigent pel que fa als animals salvatges, tant els de fauna autòctona com els de fauna no autòctona.

3. Els comuns estan facultats per a la inspecció i el control de la Llei a l'efecte de prevenir les infraccions lleus previstes a l'article 38.1, apartats a), b) i h).

4. Correspon als comuns controlar els animals salvatges urbans.

5. Correspon al ministeri responsable de l'agricultura vigilar i inspeccionar els nuclis zoològics amb animals de companyia, especialment els establiments de venda, guarda, recollida i cria, i, si escau, comissar els animals de companyia.

6. Correspon al ministeri responsable de la fauna vigilar i inspeccionar els nuclis zoològics amb animals salvatges, especialment els establiments de venda, guarda, recollida i cria, i, si escau, comissar els animals salvatges

7. Correspon al ministeri responsable de la seguretat alimentària vetllar pel compliment de la normativa vigent pel que fa al benestar dels animals de renda destinats al consum humà en el moment del sacrifici.

Títol VI. Taxa pels serveis d'emissió d'autoritzacions i certificats oficials

Article 33. *Objecte i àmbit d'aplicació de la taxa*

La taxa grava la tramitació administrativa, l'emissió d'autoritzacions i certificacions oficials d'acompanyament en el transport, la importació i l'exportació d'acord amb el que estableix l'article 5 i la inscripció al Registre de Nuclis Zoològics segons el que estableix l'article 10.

Article 34. *Fet generador*

1. Constitueix el fet generador d'aquesta taxa la tramitació i l'emissió d'autoritzacions i certificacions oficials.

2. A l'efecte de l'exacció de la taxa, les activitats d'inspecció i control que componen el fet generador a què fa referència l'apartat 1 són les següents:

- a) Les inspeccions i els controls escaients.
- b) El control documental de les operacions realitzades.
- c) L'emissió de les autoritzacions i els certificats oficials.

Article 35. *Obligats tributaris*

Són obligats tributaris d'aquesta taxa les persones físiques o jurídiques que sol·liciten l'emissió de les autoritzacions i els certificats oficials corresponents o que resulten afectades o beneficiades personalment pel servei prestat o l'activitat duta a terme que constitueix el fet generador.

Article 36. *Acreditació de la taxa*

La taxa s'acredita, i neix l'obligació de contribuir, en el moment de recollir l'autorització o la certificació original a les dependències de l'òrgan o el servei competent oficial, sense perjudici que l'Administració pugui exigir-ne el pagament a la bestreta, segons es determini en cada cas concret.

Article 37. *Quota tributària*

Per cada expedició de l'autorització o certificat, així com per cada còpia, o diligències en la autorització o certificat, s'estableixen les quotes següents:

1. Per cada original amb inspecció o control físic: 18,00 €.
2. Per cada original sense inspecció o control físic: 7,00 €.
3. Per cada còpia: 3,00 €.

Títol VII. Infraccions i sancions

Article 38. *Infraccions*

Les infraccions a les disposicions que regulen la tinença d'animals es classifiquen en faltes lleus, greus i molt greus.

1. Són infraccions lleus:

- a) La possessió d'un animal de companyia no identificat o no registrat d'acord amb l'article 18.

- b) La presència d'animals en espais públics, en establiments de concurrència pública o en transports públics quan els gestors d'edificis o espais públics o el propietari ho hagin prohibit d'acord amb els articles 8 i 19.
- c) L'incompliment, per part dels gestors d'edificis o espais públics o dels propietaris d'establiments de concurrència pública o de vehicles d'ús públic, de les excepcions previstes en l'article 8 amb referència als gossos d'assistència, de teràpia o utilitzats pels serveis públics.
- d) No notificar, un veterinar, el supòsit establert a l'apartat 18.4.
- e) La venda d'animals als menors d'edat no emancipats o a persones incapacitades sense l'autorització del pare, la mare o el representant legal.
- f) L'incompliment de l'article 6.8 i de l'article 6.14.
- g) El transport d'animals amb vulneració dels requisits establerts reglamentàriament segons l'article 5.
- h) Embrutar les vies i els espais públics.
- i) L'incompliment de l'article 4.3 i de l'article 4.5.
- j) L'incompliment de l'article 28.2.
- k) L'incompliment de l'article 6.15 així com el manteniment dels animals en instal·lacions inadequades des del punt de vista del seu benestar, si no els comporta un risc greu per a la salut.
- l) No evitar la fugida d'animals.
- m) Maltractar animals si els comporta conseqüències lleus per a la salut.
- n) Subministrar a un animal substàncies que li causin alteracions lleus de la salut.
- o) Subministrar a un animal substàncies que li causin alteracions lleus del comportament, en els casos en què no hagin estat prescrites per un veterinar.
- p) No donar als animals l'atenció veterinària necessària per garantir-ne la salut, si això no els causa perjudicis greus.
- q) L'accés dels animals a les propietats públiques o privades que en prohibeixin l'accés mitjançant la senyalització corresponent.
- r) No dur, tot i ser-ne posseïdor, l'autorització per efectuar una activitat de les establertes a l'article 29.4.
- s) Qualsevol altra infracció de les disposicions d'aquesta Llei o de les normes que la desenvolupin que no estigui qualificada de greu o molt greu.

2. Són infraccions greus:

- a) Maltractar animals si els comporta conseqüències greus per a la salut.
- b) El manteniment d'animals sense l'alimentació necessària, en estat de desnutrició, assedegats, o sense proporcionar-los les cures necessàries amb infracció dels articles 4.1 i 6.5.
- c) El manteniment d'animals en instal·lacions inadequades des del punt de vista higiènic o sanitari.
- d) La circulació i la permanència d'animals a les piscines públiques exceptuant els gossos d'assistència o de teràpia definits en l'article 3.
- e) No enregistrar-se com a nucli zoològic d'acord amb l'article 10.1 i no posseir o tenir incomplet el llibre de registre establert segons l'article 10.5.
- f) L'incompliment de les mesures sanitàries establertes a l'article 15.2 i a l'article 21.
- g) L'acolliment i l'allotjament d'animals de renda amb incompliment dels requisits establerts a l'article 27.2.
- h) La venda ambulat d'animals fora de mercats i fires legalitzats.
- i) La importació i l'exportació d'animals sense tenir en compte els requisits previstos en aquesta Llei.
- j) Obligar els animals a treballar o a produir en cas de malaltia o desnutrició o sobreexplotar-los de manera que se'n faci perillar la salut.
- k) L'incompliment del que disposa l'article 23.
- l) L'alienació d'animals amb malalties, tret que es demostrï que en el moment de la venda la malaltia no podia ser detectada.
- m) L'incompliment de l'article 17.
- n) L'incompliment de l'article 26.
- o) Incomplir, els nuclis zoològics, qualsevol de les condicions i els requisits establerts a l'article 10.
- p) Vendre animals o fer-ne donació si no han estat declarats o registrats.
- q) Maltractar o agredir físicament els animals si els comporta conseqüències greus per a la salut o els provoca sofriments.

- r) Fer matances públiques d'animals.
- s) Subministrar substàncies a un animal que li causin alteracions greus de la salut.
- t) Subministrar substàncies a un animal que li causin alteracions greus del comportament en casos en què no hagin estat prescrites per un veterinari.
- u) Abandonar animals, si s'ha fet en unes circumstàncies que no els comporten cap risc.
- v) L'accés d'animals a tota mena de cultius agrícoles, exceptuant els animals de renda definits reglamentàriament.
- w) L'incompliment dels requisits establerts a l'article 20, referit a la tinença de gossos perillosos, d'atac o de defensa, o de les disposicions reglamentàries que s'estableixin.
- x) Efectuar una activitat de les establertes a l'article 29.4 susceptible d'afectar espècies de fauna salvatge autòctona classificades com amenaçades i/o protegides o en una zona classificada com a sensible sense autorització o, disposar de l'autorització i fer cas omís dels preceptes.
- y) La possessió d'un animal si existeix incompliment d'una resolució ferma de suspensió de tinença segons estableix l'article 39.2.
- z) Reincidir en la comissió d'infraccions lleus.

3. Són infraccions molt greus:

- a) L'incompliment del que disposa l'article 7.
- b) Maltractar animals si les conseqüències en comprometen la vida.
- c) No comunicar al Departament d'Agricultura, un veterinari, l'existència de qualsevol epizootia o zoonosi catalogada de declaració obligatòria segons l'article 15.1.
- d) L'incompliment del que disposa l'article 16.
- e) Les pràctiques quirúrgiques, la pràctica de mutilacions i el sacrifici, en contra de les condicions i dels requisits establerts per aquesta Llei.
- f) La utilització de mètodes de sacrifici dels animals que contravinguin les disposicions d'aquesta Llei.
- g) El subministrament de substàncies no permeses als animals amb la finalitat d'augmentar-ne el rendiment o la producció.
- h) L'incompliment del que disposen els articles 29.1, 29.2 i 29.3.
- i) L'incompliment dels requisits establerts als articles 30.2, 30.5, 30.6, 30.7 i 30.8.
- j) L'incompliment del article 31.2
- k) Abandonar animals, si s'ha fet en unes circumstàncies que els puguin comportar danys greus.
- l) Capturar gossos i gats amb l'ús d'armes de foc en contra de les condicions i dels requisits establerts a l'article 9.
- m) Organitzar baralles de gossos, de galls o d'altres animals, i també participar en aquest tipus d'actes.
- n) Mantenir els animals sense l'alimentació necessària o en instal·lacions inadequades des del punt de vista higienicosanitari i de benestar, si els perjudicis als animals són molt greus.
- o) La fabricació no autoritzada, la falsificació, la manipulació o la utilització fraudulenta de les marques o els sistemes i els documents oficials d'identificació i registre.
- p) Efectuar una activitat de les establertes a l'article 29.4 susceptible d'afectar espècies de fauna salvatge autòctona classificades com a extingides i/o en perill d'extinció o en una zona classificada com a molt sensible sense autorització o, disposar de l'autorització i fer cas omís dels preceptes.
- q) Reincidir en la comissió d'infraccions greus.

Article 39. Sancions

1. Les infraccions comeses contra aquesta Llei se sancionen amb multes de 60 € a 9.000 €.
2. Les persones que hagin estat sancionades per raó de maltractament no poden ser titulars d'un animal davant del registre corresponent i se'ls suspèn la tinença per un període de tres anys en cas d'una infracció greu i de sis anys en cas de tractar-se d'una infracció molt greu. Davant d'un supòsit d'infracció al contingut de l'article 10, hi ha responsabilitat subsidiària del propietari del terreny on es tinguin els animals, sempre que no es pugui identificar el responsable d'aquests animals.

La imposició d'una sanció per infraccions de caràcter greu i molt greu pot comportar el comís dels animals afectats. De la mateixa manera, pot comportar la baixa de l'establiment del Registre de Nuclis Zoològics i el tancament definitiu o la clausura temporal de l'establiment durant un període màxim de dos anys.

3. Segons la seva classificació, les infraccions se sancionen de la manera següent:

- a) Infraccions lleus: multa de 60 € a 300 €.
- b) Infraccions greus: multa de 300,01 € a 3.000 €.
- c) Infraccions molt greus: multa de 3.000,01 € a 9.000 €.

4. En la imposició de les sancions s'ha de tenir en compte, per graduar la quantia de les multes i la imposició de les sancions accessòries, els criteris següents:

- a) La transcendència social i el perjudici causat per la infracció comesa.
- b) L'ànim de lucre il·lícit i la quantia del benefici obtingut en la comissió de la infracció.
- c) La reiteració o la reincidència en la comissió d'infraccions.
- d) La irreparabilitat dels danys causats als hàbitats i a la fauna o l'elevat cost de reparació.
- e) El grau d'intencionalitat en la comissió de la infracció.

Article 40. *Reincidència*

D'acord amb aquesta Llei, s'entén per "reincidència" quan hi ha dos resolucions fermes per la mateixa infracció o per les infraccions de naturalesa diferent tipificades en aquesta Llei en el termini de cinc anys.

Article 41. *Altres responsabilitats*

La imposició de qualsevol sanció prevista per aquesta Llei no exclou la responsabilitat civil o penal i la indemnització eventual per danys i perjudicis que puguin correspondre a la persona sancionada. Si hi ha un procés penal en curs se suspèn la tramitació del procediment administratiu fins que es dicti una sentència ferma en la via penal.

Article 42. *Procediment sancionador*

Per imposar les sancions previstes per aquesta Llei cal seguir el procediment sancionador regulat per la normativa vigent.

Article 43. *Expedients sancionadors*

1. Mitjançant els seus agents, l'Administració pot comissar animals quan hi hagi indicis racionals d'haver-se comès una infracció tipificada en aquesta Llei com a greu o molt greu i s'obri un expedient sancionador. El comís té caràcter preventiu fins a la resolució definitiva de l'expedient sancionador, que pot transformar la mesura preventiva de comís en sanció complementària o deixar-la sense efecte i retornar l'animal al propietari. En cas d'acordar-se el comís, l'Administració en decideix el destí més adient en funció de les característiques de l'espècie. En tot cas les despeses ocasionades per l'aplicació d'aquest article són a càrrec dels propietaris infractors.

2. Correspon als ministeris responsables de l'agricultura i de la fauna, de la seguretat alimentària i als comuns, segons les competències respectives d'inspecció i de control establertes a l'article 32, la incoació, la tramitació i la resolució dels expedients, llevat de la resolució de les sancions molt greus, que correspon al Govern. No obstant això, els comuns o els ministeris competents que iniciïn un procediment sancionador s'ho han de comunicar recíprocament. La notificació corresponent comporta la inhibició de l'òrgan al qual s'hagi notificat per no incoar dos procediments sancionadors pels mateixos fets.

Article 44. *Prescripció*

Les infraccions a les quals fa referència aquesta Llei prescriuen al cap d'un any pel que fa a les infraccions lleus, al cap de dos anys les greus i al cap de tres anys les molt greus. El termini de la prescripció es comença a comptar el dia que s'hagi comès la infracció i s'interromp des del moment en què el procediment s'adreci contra l'infractor.

Disposició derogatòria

Aquesta Llei deroga la Llei de tinença i protecció d'animals, del 12 de juliol del 2012, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que s'hi oposin.

Disposició final primera

Es modifica l'article 38 de la Llei 14/2012, de salut animal i seguretat alimentària, del 12 de juliol, que queda redactat de la manera següent:

"Article 38. Identificació i registre dels animals de pura raça

1. A més de les obligacions d'identificació i registre establertes a l'article 6, els animals de pura raça s'han d'inscriure al registre genealògic o zootècnic corresponent.

2. A aquest efecte, es creen els registres genealògics o zootècnics oficials, que s'instrumenten per mitjà del reglament de funcionament corresponent, els quals han d'establir, com a mínim:

- a) Els sistemes i mecanismes d'identificació.
- b) Els documents acreditatius d'identificació.
- c) Les obligacions de notificació i inscripció dels propietaris dels animals.
- d) Els sistemes de registre i notificació dels moviments dels animals, incloent-hi, si escau, el tractament informatitzat de les dades registrals.
- e) Els drets d'accés, rectificació, cancel·lació, oposició i consulta de les dades que contenen.

3. El Govern pot cedir la gestió dels registres genealògics o zootècnics oficials a les entitats legalment establertes, les quals es defineixen en els reglaments de funcionament corresponents."

Disposició final segona

1. Es modifiquen els articles 297, 298 i 502 del Codi penal, que queden redactats com segueix:

"Article 297. Maltractament dels animals

1. El qui maltracti amb crueltat un animal ha de ser castigat amb pena de presó fins a un any i multa fins a 6.000 €.

2. L'abandonament d'un animal domèstic, domesticat o mantingut en captivitat, ha de ser castigat amb les penes establertes al punt anterior.

3. Quan el maltractament causa la mort de l'animal o es realitza en un espectacle públic, el responsable ha de ser castigat amb pena de presó fins a dos anys i multa fins a 9.000 €.

4. El qui per imprudència greu causa la mort o danys molt greus a un animal, ha de ser castigat amb pena d'arrest i multa fins a 3.000 €."

"Article 298. Pena complementària i conseqüència accessòria

En els supòsits previstos als dos articles anteriors s'ha d'imposar, endemés, la pena d'inhabilitació per a l'exercici de l'ofici o el càrrec relacionat amb animals fins a tres anys i la pena de privació de la llicència de caça o de pesca de fins a tres anys.

Igualment es pot ordenar el comís de l'animal maltractat o de l'espècimen amenaçat o protegit o les seves restes lliurant-lo als serveis competents del Govern."

2. L'article 502 del Codi penal queda sense contingut.

Disposició final tercera

La disposició final segona d'aquesta Llei, té rang de llei qualificada en la mesura que modifica tres articles de la Llei 9/2005 del 21 de febrer, qualificada del Codi penal. La resta de preceptes d'aquesta Llei tenen rang de llei ordinària, sense estar sotmesos a les limitacions dels articles 57.3 i 60.2 de la Constitució.

Disposició final quarta

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de publicar-se al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 28 de juny del 2016

Mònica Bonell Tuset
Subsídica General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

François Hollande
President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra